
فصل ۱

توسعه شبکه و ارتقای سلامت

مقدمه:

گروه توسعه شبکه و ارتقای سلامت یکی از گروه‌های ستادی معاونت بهداشتی است که وظیفه پشتیبانی تمامی واحدهای ستادی و مراکز بهداشتی درمانی و خانه‌های بهداشت را از حیث تأمین و توزیع نیروی انسانی و تهیه تجهیزات و تکنولوژی مناسب بر عهده دارد، در این واحد علاوه بر موارد پیشگفت، ایجاد و گسترش مراکز و خانه‌های بهداشت جدید، اجرای برنامه پزشکی خانواده، تربیت بهورز و ساماندهی داوطلبان سلامت و متخصص نیز از وظایف اصلی این گروه محسوب می‌گردد.

اهداف کلی واحد:

- ✓ توزیع عادلانه منابع بهداشتی درمانی (با تعیین اولویت‌ها و نیازها)
- ✓ دسترسی سهل جامعه به خدمات بهداشتی (از طریق برنامه‌ریزی گسترش و تغییرات و بازنگری واحدهای بهداشتی، متناسب با تغییرات جمعیتی)
- ✓ مشارکت جامعه جهت اجرای برنامه‌های بهداشتی
- ✓ ارایه خدمات بهداشتی درمانی در روستاها با آموزش و بکارگیری کادر کمکی (بهورزان)
- ✓ ارتقای ارایه خدمات بهداشتی درمانی به جمعیت با اجرای برنامه‌های آموزشی و بازآموزی حین خدمت
- ✓ ارتقای سلامت جامعه با افزایش دسترسی به خدمات درمانی در روستاها و شهرهای کوچک با انجام برنامه پزشکی خانواده
- ✓ راه اندازی و گسترش واحدهای بهداشتی درمانی به منظور تأمین حفظ و ارتقای سلامت جامعه
- ✓ استاندارد سازی واحدهای تحت پوشش (از طریق تجهیزات و تسهیلات مناسب جهت ارایه خدمات بهتر به مردم)

جدول ۱: وسعت و جمعیت شهرستان های تحت پوشش

دانشگاه علوم پزشکی شیراز - سال ۱۳۸۹

نام شهرستان	جمعیت	وسعت شهرستان (کیلومتر مربع)
آباده	۱۱۲۲۵۸	۷۱۸۶
ارسنجان	۴۴۸۵۰	۱۴۴۳
استهبان	۷۲۶۷۸	۲۰۰۰
اقلید	۱۲۰۰۵۱	۵۹۲۰
بوانات	۵۰۷۵۳	۴۷۰۸
پاسارگاد	۳۴۹۸۷	۱۸۱۳
خرامه	۶۳۹۱۵	۳۶۰۰
خرمبید	۴۸۹۰۲	۲۵۶۰
خنج	۵۰۲۸۴	۴۳۹۶
داراب	۱۸۶۹۹۸	۶۵۶۲
زرین دشت	۷۱۴۶۴	۴۵۶۹
سپیدان	۱۰۷۲۹۷	۲۸۵۴
سروستان	۳۷۳۸۱	۱۷۳۰
شیراز (شهدای والفجر)	۸۰۹۳۰۴	۸۷۴۹
شیراز ۲ (شهدای انقلاب)	۷۲۷۴۰۲	
فراشبند	۵۳۸۹۸	۴۸۲۴
فیروز آباد	۱۳۲۹۹۱	۳۵۳۹
قبر و کارزین	۸۰۲۷۷	۳۴۰۳
کازرون	۲۷۹۵۸۳	۴۰۵۹
کوار	۷۱۰۵۱	۱۰۸۳
گراش	۴۲۷۲۶	۱۹۷۴
لار	۱۹۵۷۴۵	۱۵۹۵۱
لامرد	۸۳۵۰۲	۳۹۳۲
مرودشت	۳۱۸۸۰۳	۳۶۴۷
رستم	۴۷۴۶۴	۶۶۳۸
ممسنی	۱۳۵۶۸۹	
مهر	۶۱۹۲۸	۱۷۶۸
نی ریز	۱۲۰۰۹۲	۱۰۷۸۰
جمع کل	۴۱۶۲۲۷۳	۱۱۳۰۳۱

جدول ۲: تعداد واحدهای بهداشتی - درمانی حوزه معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

به تفکیک شهرستان - سال ۱۳۸۹

ردیف	نام شهرستان	پایگاه روستایی	خانه بهداشت		مرکز بهداشتی درمانی روستایی		مرکز بهداشتی درمانی شهری		پایگاه بهداشتی غیر ضمیمه		تسهیلات زایمانی	
			فعال	مصوب	فعال	مصوب	فعال	مصوب	فعال	مصوب	فعال	مصوب
۱	آباده	۰	۸	۸	۲	۲	۶	۶	۳	۳	۲	۲
۲	ارسنجان	۰	۲۱	۱۹	۳	۳	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۳	استهبان	۰	۱۵	۱۵	۲	۲	۴	۴	۱	۱	۲	۲
۴	اقلید	۰	۳۰	۲۹	۷	۷	۵	۵	۱	۲	۲	۲
۵	بوانات	۰	۲۸	۲۶	۵	۵	۳	۳	۰	۰	۱	۱
۶	پاسارگاد	۰	۱۲	۱۲	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۷	خرامه	۱	۲۱	۲۰	۴	۴	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۸	خرمبید	۰	۱۰	۱۰	۱	۱	۴	۴	۰	۰	۱	۱
۹	خنج	۰	۱۳	۱۳	۳	۳	۲	۲	۰	۰	۰	۰
۱۰	داراب	۰	۷۵	۶۹	۱۱	۱۰	۵	۶	۱	۲	۱	۱
۱۱	رستم	۰	۳۴	۳۱	۵	۵	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۱۲	زرین دشت	۰	۱۶	۱۶	۳	۱	۲	۳	۱	۱	۲	۲
۱۳	سپیدان	۰	۶۰	۵۸	۱۲	۱۲	۲	۲	۱	۱	۱	۱
۱۴	سروستان	۰	۱۳	۱۳	۱	۱	۲	۳	۰	۰	۰	۰
۱۵	شیراز (والفجر)	۳	۳۲	۳۱	۹	۸	۱۷	۱۹	۲۷	۳۶	۳	۳
۱۶	شیراز (انقلاب)	۰	۵۶	۵۵	۱۰	۱۰	۱۴	۱۵	۲۲	۳۴	۱	۱
۱۷	فراشبند	۰	۱۷	۱۵	۱	۱	۳	۳	۱	۱	۱	۱
۱۸	فیروز آباد	۱	۴۴	۴۱	۴	۴	۳	۳	۲	۳	۱	۱
۱۹	قیروکارزین	۰	۲۱	۲۱	۱	۱	۵	۵	۱	۱	۰	۰
۲۰	کازرون	۰	۹۸	۹۴	۱۲	۱۲	۹	۹	۳	۴	۳	۳
۲۱	کوار	۱	۲۱	۲۰	۶	۶	۱	۱	۰	۱	۱	۱
۲۲	لارستان	۲	۵۵	۵۳	۸	۸	۱۱	۱۲	۳	۳	۲	۲
۲۳	لامرد	۰	۳۴	۳۰	۳	۳	۵	۵	۰	۰	۰	۰
۲۴	مرودشت	۳	۱۱۱	۱۰۷	۲۰	۱۹	۵	۶	۶	۶	۳	۳
۲۵	ممسنی	۱	۶۷	۶۷	۱۴	۱۴	۲	۲	۲	۳	۱	۱
۲۶	مهر	۰	۲۶	۲۲	۵	۳	۴	۴	۰	۰	۱	۱
۲۷	نی ریز	۰	۳۹	۳۷	۸	۸	۵	۵	۱	۲	۲	۲
۲۸	جمع کل	۱۲	۹۸۱	۹۳۴	۱۶۱	۱۵۳	۱۳۱	۱۲۳	۷۸	۱۰۶	۳۱	۳۱

جدول ۳: وضعیت دسترسی به داروخانه دولتی و خصوصی در مناطق روستایی- سال ۱۳۸۹

ردیف	نام شهرستان	تعداد مراکز بهداشتی درمانی روستایی از نظر دسترسی به داروخانه	
		دسترسی به داروخانه دولتی	دسترسی به داروخانه خصوصی
۱	آباده	۴	۲
۲	ارسنجان	۳	۰
۳	استهبان	۰	۳
۴	اقلید	۴	۶
۵	بوانات	۲	۶
۶	پاسارگاد	۰	۲
۷	خرامه	۱	۴
۸	خرم بید	۲	۰
۹	خنج	۳	۲
۱۰	داراب	۹	۴
۱۱	رستم	۰	۶
۱۲	زرین دشت	۱	۳
۱۳	سپیدان	۹	۴
۱۴	سروستان	۱	۲
۱۵	شیراز ۱	۲	۸
۱۶	شیراز ۲	۵	۶
۱۷	فراشبند	۱	۳
۱۸	فیروز اباد	۵	۱
۱۹	قیروکارزین	۱	۴
۲۰	کازرون	۸	۱۱
۲۱	کوار	۵	۲
۲۲	گراش	۰	۲
۲۳	لارستان	۶	۷
۲۴	لامرد	۵	۳
۲۵	مرودشت	۸	۱۴
۲۶	ممسنی	۱۴	۱
۲۷	مهر	۶	۱
۲۸	نی ریز	۷	۴
۲۹	جمع	۱۱۲	۱۱۱

جدول ۴: وضعیت مراکز بهداشتی درمانی مجری برنامه پزشک خانواده از نظر وضعیت

دسترسی به آزمایشگاه و رادیولوژی - سال ۱۳۸۹

ردیف	نام شهرستان	تعداد رادیولوژی		تعداد آزمایشگاه	
		دولتی	خصوصی	دولتی	خصوصی
۱	آباده	۶	۰	۱	۰
۲	ارسنجان	۲	۰	۰	۰
۳	استهبان	۳	۰	۰	۰
۴	اقلید	۵	۰	۱	۰
۵	بوانات	۶	۰	۱	۰
۶	پاسارگاد	۲	۰	۰	۰
۷	خرامه	۲	۰	۱	۰
۸	خرم بید	۰	۰	۰	۰
۹	خنج	۴	۰	۰	۰
۱۰	داراب	۶	۰	۱	۰
۱۱	رستم	۵	۰	۰	۰
۱۲	زرین دشت	۳	۱	۱	۰
۱۳	سپیدان	۱۳	۰	۰	۰
۱۴	سروستان	۲	۰	۰	۰
۱۵	شیراز ۱	۳	۲	۰	۰
۱۶	شیراز ۲	۹	۲	۰	۰
۱۷	فرشبند	۴	۰	۱	۰
۱۸	فیروز اباد	۶	۰	۱	۰
۱۹	قیروکارزین	۴	۰	۰	۰
۲۰	کازرون	۹	۱	۲	۰
۲۱	کوار	۲	۰	۱	۰
۲۲	گراش	۲	۰	۰	۰
۲۳	لارستان	۱۰	۰	۱	۰
۲۴	لامرد	۳	۰	۲	۰
۲۵	مرودشت	۸	۰	۲	۰
۲۶	ممسنی	۱۳	۰	۰	۰
۲۷	مهر	۶	۰	۱	۰
۲۸	نیریز	۹	۰	۱	۰
۲۹	جمع	۱۴۷	۶	۱۸	۰

جدول ۵: مشخصات شاخص متوسط بار مراجعه به آزمایشگاه، پزشک و داروخانه در جمعیت تحت پوشش برنامه پزشک خانواده

نام شاخص	متوسط بار مراجعه به داروخانه، آزمایشگاه و پزشک در جمعیت تحت پوشش برنامه پزشک خانواده
صورت کسر	تعداد کل مراجعین یکساله به داروخانه، آزمایشگاه و پزشک در مناطق مجری برنامه پزشک خانواده
مخرج کسر	کل جمعیت تحت پوشش برنامه پزشک خانواده
منبع جمع آوری	داده‌های نرم افزار برنامه پزشک خانواده ارسال شده از شهرستان‌ها
داده‌های صورت کسر	

جدول ۶: متوسط بار مراجعه به داروخانه و آزمایشگاه و پزشک در جمعیت روستایی و شهرهای زیر ۲۰۰۰۰ نفر - سال ۱۳۸۹

شهرستان	متوسط بار مراجعه به داروخانه در جمعیت روستایی و شهرهای زیر ۲۰۰۰۰ نفر	شهرستان	متوسط بار مراجعه به آزمایشگاه در جمعیت روستایی و شهرهای زیر ۲۰۰۰۰ نفر	شهرستان	متوسط بار مراجعه به پزشک در جمعیت روستایی و شهرهای زیر ۲۰۰۰۰ نفر
آباده	۰/۸۷	آباده	۰/۱۳	آباده	۱/۱
ارسنجان	۰/۹۱	ارسنجان	۰/۰۹	ارسنجان	۱/۳۵
استهبان	۰/۳۷	استهبان	۰/۶۳	استهبان	۴/۸۱
اقلید	۰/۷۱	اقلید	۰/۲۹	اقلید	۴/۰۷
بوانات	۰/۸۴	بوانات	۰/۱۶	بوانات	۰/۸۱
پاسارگاد	۰/۵۸	پاسارگاد	۰/۴۲	پاسارگاد	۲/۹۱
خرامه	--	خرامه	--	خرامه	--
خرم بید	۱	خرم بید	۰	خرم بید	۲/۳۱
خنج	۰/۷۲	خنج	۰/۲۸	خنج	۱/۷۸
داراب	۰/۷۸	داراب	۰/۲۲	داراب	۲/۰۷
رستم	۰/۰۴	رستم	۰/۹۶	رستم	۴/۳
زرین دشت	۰/۸۹	زرین دشت	۰/۱۱	زرین دشت	۰/۹۶
سپیدان	۰/۸۲	سپیدان	۰/۱۸	سپیدان	۰/۶۹
سروستان	۰/۹۱	سروستان	۰/۰۹	سروستان	۱/۳
شیراز ۱	۰/۸۱	شیراز ۱	۰/۱۹	شیراز ۱	۱/۴۴
شیراز ۲	۰/۸۶	شیراز ۲	۰/۱۴	شیراز ۲	۱/۵۲
فراشبند	۰/۵۲	فراشبند	۰/۴۸	فراشبند	۳/۵۷
فیروز آباد	۰/۷۶	فیروز آباد	۰/۲۴	فیروز آباد	۴/۴۲
قیروکارزین	۰/۸	قیروکارزین	۰/۲	قیروکارزین	۱/۸۶
کازرون	۰/۸۸	کازرون	۰/۱۲	کازرون	۲/۵۲
کوار	--	کوار	--	کوار	--
گراش	--	گراش	--	گراش	--
لارستان	۰/۷۵	لارستان	۰/۲۵	لارستان	۲/۰۶
لامرد	۰/۷۴	لامرد	۰/۲۶	لامرد	۱/۶۳
مرودشت	۰/۸۳	مرودشت	۰/۱۷	مرودشت	۱/۵۶
ممسنی	۰/۷۶	ممسنی	۰/۲۴	ممسنی	۱/۱۶
مهر	۰/۸۲	مهر	۰/۱۸	مهر	۱/۳۲
نی ریز	۰/۷۱	نی ریز	۰/۲۹	نی ریز	۱/۲۳
جمع	۰/۸	جمع	۰/۲	جمع	۱/۶۳

برخی اطلاعات مربوط به شهرستان‌های خرامه، گراش و کوار در آمار سال ۸۹ تفکیک نشده است.

جدول ۷: مشخصات شاخص میزان خام مرگ در هزار

نام شاخص	میزان خام مرگ در هزار
صورت کسر	کل موارد مرگ $\times 1000$
مخرج کسر	جمعیت وسط سال
منبع جمع آوری داده‌های صورت کسر	برنامه ثبت مرگ ارسال شده از شهرستان‌ها

جدول ۸: مشخصات شاخص میزان مرگ کودکان زیر یک سال در هزار تولد زنده

نام شاخص	میزان مرگ کودکان زیر یک سال در هزار تولد زنده
صورت کسر	تعداد مرگ کودکان زیر یک سال $\times 1000$
مخرج کسر	تعداد موالید زنده در همان سال
منبع جمع آوری داده‌های صورت کسر	برنامه ثبت مرگ ارسال شده از شهرستان‌ها

جدول ۹: میزان خام مرگ و مرگ زیر یکسال به تفکیک شهرستانهای استان فارس - سال ۱۳۸۹

شهرستان	میزان مرگ خام در هزار	شهرستان	تعداد مرگ کودکان زیر یکسال	میزان مرگ کودکان زیر یکسال در هزار تولد زنده
آباد	۴/۸۵	آباد	۱۸	۱۰/۷۶
ارسنجان	۳/۹۷	ارسنجان	۸	۱۱/۵۱
استهبان	۳/۲۷	استهبان	۱۲	۱۰/۷۹
اقلید	۳/۹۶	اقلید	۲۴	۱۲/۹۷
بوانات	۵/۰۸	بوانات	۱۶	۱۹/۱۶
ياسارگاد	۴/۷۴	ياسارگاد	۹	۱۶/۷
خرمید	۳/۸	خرمید	۱۲	۱۶/۵۸
خنج	۳/۹۲	خنج	۷	۷/۷۸
داراب	۳/۹۷	داراب	۵۰	۱۵/۱۱
زرین دشت	۳/۳۹	زرین دشت	۲۱	۱۷/۳۹
سپیدان	۳/۷	سپیدان	۱۴	۷/۳۷
سروستان	۵/۳۵	سروستان	۴۹۱	۲۰/۷۵
شیراز ۱ (شهدای والفجر)		شیراز ۱ (شهدای والفجر)		
شیراز ۲ (شهدای انقلاب)		شیراز ۲ (شهدای انقلاب)		
فراشید	۳/۱۲	فراشید	۶	۶/۴۰
فیروز آباد	۴/۷۱	فیروز آباد	۲۲	۱۰/۶۰
قیر وکارزین	۳/۲۸	قیر وکارزین	۲۱	۱۳/۹۹
کازرون	۳/۸۷	کازرون	۳۴	۷/۴۶
لار	۳/۷۶	لار	۷۰	۲۱/۸۱
لامرد	۴/۱۶	لامرد	۲۹	۲۱/۱۸
مرودشت	۴	مرودشت	۸۹	۱۶/۷۲
رستم	۳/۹۵	رستم	۳۹	۱۴/۳۷
ممسنی		ممسنی		
مهر	۲/۱۳	مهر	۸	۷/۲۲
نی ریز	۴/۳۱	نی ریز	۲۶	۱۳/۳۶

جدول ۱۰: مشخصات شاخص میزان مرگ نوزادان (در هزار تولد زنده) در مناطق شهری و روستایی

نام شاخص	میزان مرگ نوزادان (در هزار تولد زنده) در مناطق شهری و روستایی
صورت کسر	تعداد کل نوزادان فوت شده (زیر یکماه) $\times 1000$
مخرج کسر	تعداد موالید زنده در همان سال
منبع جمع آوری داده‌های صورت کسر	برنامه ثبت مرگ ارسال شده از شهرستانها

جدول ۱۱: تعداد و میزان مرگ نوزادان (در هزار تولد زنده) در مناطق شهری و روستایی

شهرستانهای استان فارس - سال ۱۳۸۹

شهرستان	تعداد مرگ نوزادان (شهری)	میزان مرگ نوزادان (شهری)	شهرستان	تعداد مرگ نوزادان (روستایی)	میزان مرگ نوزادان (روستایی)
آباد	۱۱	۷/۳۸	آباد	۵	۲۳/۷
ارسنجان	۱	۳/۴۳	ارسنجان	۳	۷/۷۵
استهبان	۱۰	۱۳/۴۹	استهبان	۱	۲/۷۲
اقلید	۸	۶/۶۴	اقلید	۱۰	۱۵/۷۷
بوانات	۷	۲۱/۶۷	بوانات	۲	۴/۲۰
پاسارگاد	۱	۴/۰۸	پاسارگاد	۳	۱۰/۹۱
خرمبید	۸	۱۳/۴۷	خرمبید	۲	۱۳/۴۲
خنج	۳	۵/۶۲	خنج	۳	۸/۱۷
داراب	۱۶	۱۴/۰۲	داراب	۲۰	۱۰/۱۲
زرین دشت	۵	۸/۴۳	زرین دشت	۹	۱۴/۹۳
سپیدان	۰	۰	سپیدان	۱۰	۸/۶۱
سروستان	۳۱۱	۱۴/۴۹	سروستان	۳	۱۱/۸۶
شیراز ۱ (شهدای والفجر)	۳۱۱	۱۴/۴۹	شیراز ۱ (شهدای والفجر)	۱۶	۹/۴۵
شیراز ۲ (شهدای انقلاب)			۱۵	۹/۶۳	
فراشبند	۰	۰	فراشبند	۲	۷/۸۴
فیروز آباد	۳	۲/۲۸	فیروز آباد	۱۲	۱۴/۸۹
قبر وکارزین	۶	۶/۴۱	قبر وکارزین	۵	۹/۶۳
کازرون	۴	۱/۷۵	کازرون	۲۴	۱۱/۱۰
لار	۴۴	۲۳/۶	لار	۱۴	۹/۷۲
لامرد	۱۰	۱۷/۰۹	لامرد	۱۳	۱۵/۷۲
مرودشت	۲۷	۱۲/۱۸	مرودشت	۲۹	۱۰/۰۲
رستم	۴	۲/۴۴	رستم	۷	۱۱/۱۳
ممسنی	۴	۲/۴۴	ممسنی	۱۴	۱۶/۱۳
مهر	۲	۵/۴۸	مهر	۵	۶/۳۶
نی ریز	۸	۸/۴۰	نی ریز	۱۲	۱۱/۳۵
خرامه	--	--	خرامه	۷	۱۰/۲۶
کوار	--	--	کوار	۹	۸/۸۵
گراش	--	--	گراش	۳	۱۲/۸۸

جدول ۱۲: مقایسه ۵ علت اول مرگ در گروه‌های سنی در معرض خطر استان فارس - سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹

گروه در معرض خطر	بیماری		۱۳۸۸		۱۳۸۹	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
نوزادان	ناشی از طول حاملگی	۲۷۳	۳۵/۲۳	۲۶۴	۳۴/۰۶	
	اختلال تنفسی و عروقی	۱۴۹	۱۹/۲۳	۱۳۲	۱۷/۰۳	
	سایر ناهنجاریها	۸۹	۱۱/۴۸	۸۷	۱۱/۲۳	
	ناهنجاریهای قلبی عروقی	۵۹	۷/۶۱	۷۰	۹/۰۳	
	مشکلات جنین یا نوزاد ناشی از مشکلات ارگانیک	۱۴	۸۱/۱	۲۸	۳/۶۱	
کودکان زیر یکسال	ناشی از طول حاملگی	۲۸۰	۲۵/۶۹	۲۷۳	۲۶/۲۵	
	اختلالات تنفسی قلبی عروقی	۱۵۶	۱۴/۳۱	۱۴۱	۱۳/۵۶	
	ناهنجاریهای سایر سیستمها	۱۲۶	۱۱/۵۶	۱۲۱	۱۱/۶۳	
	ناهنجاریهای مادرزادی سیستم قلبی عروقی	۱۰۹	۱۰	۱۱۷	۱۱/۲۵	
	ناهنجاریهای مادرزادی سیستم عصبی	۲۰	۱/۸۳	۲۵	۲/۴۰	
کودکان زیر پنج سال	ناشی از طول حاملگی	۲۸۰	۲۱/۰۸	۲۷۳	۲۱/۲۹	
	اختلال تنفسی و عروقی	۱۵۷	۱۱/۸۲	۱۴۲	۱۱/۰۸	
	حوادث غیر عمدی	۱۲۸	۹/۶۴	۱۴۷	۱۱/۴۷	
	ناهنجاریهای سایر سیستمها	۱۴۰	۱۰/۵۴	۱۲۹	۱۰/۰۶	
	ناهنجاریهای مادرزادی سیستم قلبی عروقی	۱۲۷	۹/۵۶	۱۲۹	۱۰/۰۶	
زنان باردار	سایر عوارض حاملگی	۴	۲۶/۶۷	۷	۵۸/۳۳	
	سایر خونریزی قبل و بعد از زایمان	۴	۲۶/۶۷	۱	۸/۳۳	
	خونریزی بعد از زایمان	۱	۶/۶۷	۱	۸/۳۳	
	مسمومیت حاملگی	۰	۰	۱	۸/۳۳	
	بیماریهای عفونی توام با حاملگی	۲	۱۳/۳۳	۰	۰	
سالمدان	بیماریهای قلبی عروقی	۶۳۰۱	۶۱/۷۳	۶۴۲۷	۶۲/۵۳	
	سرطانها و تومورها	۹۷۷	۹/۵۷	۱۰۱۳	۹/۸۶	
	حوادث غیر عمدی	۴۵۴	۴/۴۵	۴۳۵	۴/۲۳	
	بیماریهای تنفسی	۵۵۳	۵/۴۲	۶۱۹	۶/۰۲	
	بیماریهای گوارش	۱۹۸	۱/۹۴	۲۲۵	۲/۱۹	

جدول ۱۳: مقایسه ده گروه کلی مرگ در استان فارس - سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹

سال ۱۳۸۹		سال ۱۳۸۸		علل مرگ
درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۴۳/۵۱	۸۴۹۳	۴۳/۲۲	۸۲۵۰	بیماریهای قلبی و عروقی
۱۴/۲	۲۷۷۲	۱۴/۵۷	۲۷۸۱	سوانح و حوادث غیرعمدی
۱۰/۰۲	۱۹۵۵	۹/۴۷	۱۸۰۷	سرطانها و تومورها
۴/۸	۹۳۶	۴/۴۵	۸۵۰	بیماریهای دستگاه تنفسی
۵/۱۸	۱۰۱۲	۵/۰۷	۹۶۷	بیماریهای زمان حول تولد
۲/۱۸	۴۲۶	۱/۹۶	۳۷۵	بیماریهای دستگاه گوارش
۱/۷	۳۳۲	۱/۷۲	۳۲۹	بیماریهای روانی و اختلال رفتاری
۱/۹۳	۳۷۶	۱/۸۶	۳۵۶	بیماریهای دستگاه ادراری
۲	۳۹۰	۲	۳۸۲	ناهنجاریهای مادرزادی کروموزومی
۲/۱۴	۴۱۸	۱/۵۹	۳۰۴	بیماریهای تغذیه و متابولیک

برنامه‌ی مشارکت مردمی

مقدمه:

مشارکت مردم در خدمات بهداشتی درمانی یکی از شاخصهای ارتقای سلامت در جامعه محسوب می‌شود. امروزه مشخص شده است که در مباحث پیچیده سلامت مسیری که می‌تواند مؤثرتر اهداف ارتقای سلامت را پیش ببرد، آموزش در محیط‌های مختلف کار، تحصیل و خانواده است. در حال حاضر عمده بار بیماری‌هایی که به جامعه تحمیل می‌شود توسط خود بشر ایجاد می‌شود.

بر اساس مطالعات صورت گرفته در ایران تنها ۱۸٪ مردم از دانش سلامت کافی برخوردارند که منبع ۷۰-۵۰٪ آن رسانه‌ها هستند. بر اساس این ارزیابی حدود ۶۰-۵۰٪ مردم دانش سلامت متوسط دارند. متأسفانه فقر فرهنگی و اقتصادی باعث شده مردم نسبت به رعایت بهداشت عمومی در زندگی روزانه خود بی‌اعتنا باشند. از طرفی نمی‌توان انتظار داشت وزارت بهداشت با نیروی انسانی اندک خود بتواند چنین کار عظیمی را تنها به پیش ببرد.

لذا با توجه به اینکه بخش سلامت متعهد است پایداری روندهای مشارکتی در سطح جامعه را ترغیب و حمایت نماید انتظار می‌رود مداخلات مبتنی بر مشارکت جامعه در اولویت برنامه‌ها و مداخلات اجتماعی قرار گیرد.

شاید در شرایط فعلی بیش از ساخت بیمارستان و اتاق عمل و راه اندازی آنژیوگرافی، به فرهنگ سلامت نیاز داشته باشیم فرهنگی که مردم را در برابر سلامت خود مسوول بداند. مطمئناً اثر بخش ترین اقدام در وزارت بهداشت در جهت ارتقاء سلامت جامعه توجه به داوطلبان سلامت و توسعه شبکه مربوط به آن می‌باشد.

تعاریف و اصطلاحات:

- **داوطلب سلامت:** فرد علاقمند به فراگیری مسائل بهداشتی و دارای روابط اجتماعی خوب.
- **نوع آموزش داوطلبان:** آموزش مراقبتهای بهداشتی اولیه و آموزش بر اساس کتابچه‌های داوطلبان سلامت.
- **داوطلب متخصص:** از هر سازمان و یا اداره یک نفر (علاقمند به فراگیری مسائل بهداشتی و دارای روابط عمومی و ارتباط اجتماعی مناسب) به عنوان نماینده آن سازمان و یا اداره جهت شرکت در کلاسهای آموزشی و فراگیری مطالب بهداشتی و انتقال آن مطالب به پرسنل اداره مربوطه تحت عنوان داوطلب متخصص انتخاب می‌گردد.
- **پرسنل آموزش دیده:** پرسنل ادارات آموزش دیده در زمینه مسائل بهداشتی توسط داوطلب متخصص.
- **داوطلب سلامت مورد انتظار:** تعداد داوطلب سلامت مورد انتظار در مناطق روستایی (به ازای هر ۲۰ خانوار یک داوطلب سلامت) و در مناطق شهری (به ازای هر ۵۰ خانوار یک داوطلب سلامت) می‌باشد.